

René Fredensborg: Sin fars rebelske søn

René Fredensborg i 2020. Foto: Robin

Skjoldborg

Christian Groes 07.11.2021

BOG // ANMELDELSE – I den selvbiografiske roman *Sjuft* giver René Fredensborg frygtløst, ærligt og med selvindsigt et indblik i sin livshistorie og livslange indsats for at blive en bedre person og især en bedre far end den fraværende og alkoholiserede far, han selv voksede op med. Vedkommende, lærerig og særdeles velskrevet, skriver Christian Groes om bogen.

Sjuft

Forfatter: René Fredensborg

Forlag: Gyldendal. Udkom d. 5. november 2021

Første gang, jeg stødte på René Fredensborg, var på Facebook, som dengang var stedet, man fik viden om andre mennesker ... uden at kende dem. På profilbilledet lignede han lidt en falleret rockstjerne, der ikke kunne stå for sig selv. *All hat, no cattle*. Jeg er blevet klogere.

Fredensborg har været omgærdet af skandaler og er mange gange gået lige til kanten som provokatør og som journalist på Radio24syv og i Ekstra Bladet. Fræk som en slagerhund, som de ville have sagt på bladet i gamle dage.

Det skulle vise sig, at René Fredensborg er en af Danmarks sjoveste mænd. Bidsk i sin samtidskritik, uselvhøjtidelig, befriende selvironisk. Den frygtløshed og hudløshed, han går til livet med, er misundelsesværdig. Det gælder også hans bog, *Sjuft*.

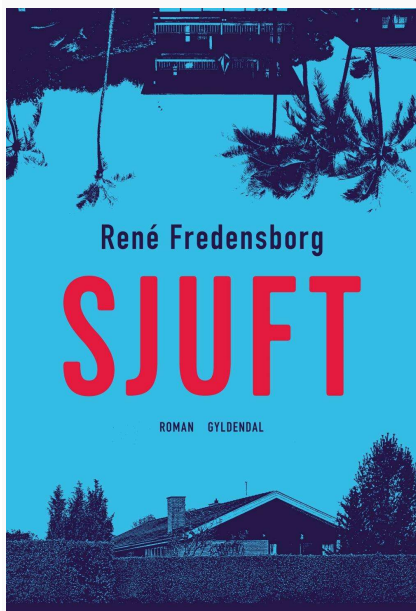
Opvækst præget af opbrud, druk og svigt

Sjuft er et personligt portræt og en livshistorie om en mand, som mange har meninger om, men få kender. **Jack Kerouac** og **Hunter S. Thompson** er til stede hele vejen. Beatnikgenren og gonzostilen er på stoffer i denne bog, men tilsat masser af selvindsigt, følsomhed og eftertænksomhed. Det kan i dansk litteratur hurtigt virke plat med al den kådhed, ligefremhed og rå drukprosa. Jeg synes, at bogen er i den bedre ende af den genre.

Fredensborg skriver det, som det er, og det er ikke pænt

René er måske ikke Kerouac eller Charles Bukowski, men han er den, der kommer tættest på herhjemme. Morten Sabroe har måske også nogle af de rå træk, men han er født med en guldske i munden, så autenticiteten lidt går fløjten. Eller Henrik List, der har en baggrund a la Renés og senest udgav **Bodega Blues** (2019). Men der er ikke mange, der skriver med kant.

Man forstår hurtigt, at Fredensborg er søn af arbejderklassen, opvokset i en jysk familie præget af opbrud og dødsdrift, og det er en vigtig pointe i bogen. For æstetikken og måden at gå til livet på er en anden, hvis man kommer fra Vamdrup, hvor forældrene har måttet kæmpe for at komme frem eller for bare at overleve druk, svigt og slag.

Filippinerne og kærligheden

Den ultimative danske dekadence og fordomme om ”tabermændene” fra lavere sociale lag, der finder en kone i Asien, er en del af det ikke særligt charmerende portræt, Fredensborg maler af sin far. På Hacienda del Fredensborg et sted i

Filippinerne sidder Don Bjarno, som faderen kaldes. Og han drikker. Eller sover, har sex med de lokale eller spiser og kommanderer.

Man kommer til at tænke på **Onkel Stewart** fra Anders Mattesens Jul på Vesterbro.

Fredensborg skriver det, som det er, og det er ikke pænt. Men pænhedens ikonoklasme rammer hårdest, når morsomheden dæmpes til fordel for ubehagelige dilemmaer. Ironisk.

Det har krævet et længerevarende faderopgør at komme dertil. Don Bjarno er både Renés inspiration og modsætning

Faderen kom til Filippinerne for at kunne være *ærkedansk* i sit nye rige. Mens Don Bjarno brokker sig over varmen, anarkiet, korruption, den lokal mad og de sære skikke, vil René smage på kulturen. Han viser stor nysgerrighed for lokale traditioner, den larmende kultur, livsglæden, landskaberne, og kvinderne og *kvinden* – Shine, der skulle blive hans kone og store kærlighed.

Don Bjarnos hacienda bygger på en særlig økonomi: På overfladen deler han gladeligt ud af mad, drikke og selskabelighed til alle sine tjenere, som giver tilbage med komplimenter, sex og andre tjenester. Han er arketyper på det, man i antropologien kalder en patron – og dem omkring ham er hans klienter. Don Bjarno var blevet den lokale konge.

Kun de andre hvide mænd, han kender fra arbejdet på Thulebasen, og som besøger ham i hans nye paradis, bliver behandlet nogenlunde som ligemænd. Sin egen søn behandler han som ”lort”, selv når sønnen dukker op til hans bryllup.

René Fredensborg er født i 1972. Foto: Robin Skjoldborg

Gør det bedste, han kan

René derimod behandler alle ens, eller han prøver på det. Han kan godt se, hvem han ikke vil være eller blive.

Gennem faderens lokale venner og familie finder René sammen med *Shine*. Han tænker på, om hun har valgt ham for pengene eller kærligheden. Det er et velkendt dilemma blandt hvide mænd (og kvinder), når de finder kærester i syden eller i østen.

Hvem bestemmer over hvem? Er det den brune kvinde med hendes familiære netværk, lokale viden og styr på sin egen kønsrolle eller er det den fremmede hvide mand med pengepungen? Eller er der en grad af retfærdig komplementaritet i forholdet?

Bogen har en del hjerteskrærende beretninger, men det bliver aldrig sentimentalt. For den er ikke selvoptaget

Vil man vide mere om den problematik og om mænd i udkantsdanmark, der gifter sig med fattige kvinder fra det globale syd, hvor kønsroller og racerelationer er knap så simple, som man skulle tro, kan man også dykke ned i Sine Plambechs og Janus Metz fine skildringer. Man kan f.eks. se filmen *Hjertelandet* fra 2018 om thailandske kvinder og de danske Thybo-mænd.

Fredensborg er god til at vise os kærlighedens kompleksitet gennem sit forhold til Shine. Men faderrollen er det altdominerende tema i bogen. Og spændingerne mellem den yngre og ældre far. Don Bjarno har gjort René til en ener, en frygtløs rebel, men også til en, der gør det, så godt han kan som far. Det har krævet et længerevarende faderopgør at komme dertil. Don Bjarno er både Renés inspiration og modsætning. Ledestjerne og anti-helt.

Hvem er sjuften?

Jeg har et problem med titlen. For Fredensborg er ikke en sjuft, selvom faderen kalder ham det. Hvis ikke det ville fremstå lige lovligt selvforherligende, eller fordi de bøger allerede *er* skrevet, ville jeg have foreslået at kalde bogen *Rebel*, *Enspænder* eller *Min kamp*, for at understrege den suverænitet, manden står for, og som har tegnet hans stil, og som bogen er et stærkt eksempel på.

Men så ville pointen om en spejling og nedarving af tidligere generationers fejl og et delvist opgør med faderens livsindstilling muligvis ikke komme til sin ret.

Rejsen fra Vamdrup til Frederiksberg

Hvem er bogen skrevet til? Jeg fornemmer, den er skrevet til det samme kulturelle segment, som også læser Berlingske eller Weekendavisen. Det er der ikke noget at sige til, for det er dem, der oftest læser bøger og er mest underholdt, når arbejderklassens smagløse flok skal spiddes og grilles som pattegrise. Det er altid bedre, når det kommer fra arbejderklassens egne sønner. Andre vil opleve, at kritikken er seriøs og autentisk, fordi den kommer fra ligesindede, der selv er rykket videre fra steder som Vamdrup eller Albertslund til Frederiksberg.

Men det er kun, fordi René og andre med hans baggrund har taget en social og dannelsesmæssig rejse, at dette kulturelle segment nu får adgang til netop den erfaring.

Jeg kommer selv fra en anden socialgruppe end René, men oplevelsen af tab og utilstrækkelighed kender jeg. Og jeg var tæt på at fælde en tåre, da talen falder på hans børn, hans kone og hans trafikdræbte eks-kæreste og ikke mindst datteren Dea, der på grund af en uopmærksom bilist har måttet leve uden sin mor. Bogen har en del hjerteskrærende beretninger, men det bliver aldrig sentimentalt. For den er ikke selvoptaget.

Anderledes faderrolle

Man kan lære noget af *Sjuft*. René er blevet en bedre far end sin egen. Du kan så hævde, at der ikke skal meget til, for Don Bjarno er stereotypen på den fraværende far. Men for nogle kræver det meget at bryde med fortidens synder og destruktive familiemønstre. Det kræver indsats og kamp, og René har vitterligt kæmpet. Med faderen, med livet og med sig selv.

Kantet og lærerig selvbiografisk dannelsesroman, uden filter og uden ghostwriter

Jeg vil ikke nævne eller kritisere de passager, hvor faren eller han selv eller andre er, hvad man vil kalde grænseoverskridende eller andet, som er upassende i en #metoo-tid. Det er næsten indlysende, at den slags også foregår i det miljø, bogen trækker os igennem. Socialklasse-*bashing* er der nok af i forvejen.

Til gengæld viser den tydeligt, hvad man ikke skal gøre, og hvordan man ikke skal være som mand og far. Der er rigeligt med anger, skyldfølelse og refleksioner. Og eksempler på, hvordan adfærdsmønstre *kan* ændres.

Bestemt vedkommende

Der skrives alt for mange intetsigende, forudsigelige og opmærksomhedshungrende selvbiografier. Men Fredensborgs bog hører ikke til i den kategori. *Sjuft* er en særdeles velskrevet, glimrende, kantet og lærerig selvbiografisk dannelsesroman, uden filter og uden ghostwriter.

Den er skrevet med tilpas sans for det autentiske, så man tror på, at Fredensborg findes som figur og som menneske, og temaerne som hård opvækst, faderrolle, forbilleder og modbilleder, kulturmøder, druk, sociale rejser og kærlighed gør bogen vedkommende for de fleste. Man inviteres med på rejsen, uanset om man kommer fra Vamdrup eller Frederiksberg.

Bogen kan anbefales til alle.

alkoholmisbrugdysfunktionelle familiefaderrollekønsrolleropvækst

Christian Groes

Christian Groes, f. 1974. Antropolog og kønsforsker og ansat som lektor ved Roskilde Universitet. Udover at forske i og være en ivrig debattør af køn, seksualitet, migration og magtforhold har han personligt en stor interesse for ameri

